

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
ПРАВОСЛАВНОГ БОГОСЛОВСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Реферат Комисије за избор у звање асистента за ужу научну област Библистика/ Тежиште истраживања: Свето Писмо Старог Завета

Одлуком Изборног и Наставно-научног већа Православног богословског факултета Универзитета у Београду број 0104-165/3 од 03.03.2026. године, као и одлуком о образовању Комисије за припрему реферата за избор у звање асистента за ужу научну област Библистика / Тежиште истраживања: Свето Писмо Старог Завета, изабрани смо у Комисију за припрему реферата о пријављеним кандидатима за избор у звање асистента за ужу научну област Библистика / Тежиште истраживања: Свето Писмо Старог Завета, са пуним радним временом, на основу конкурса објављеног у публикацији „Послови“, број 1189 од 18. марта 2026. године, као и на веб-сајту Факултета.

Након увида у конкурсни материјал, имамо част и задовољство да Изборном и Наставно-научном већу Православног богословског факултета Универзитета у Београду поднесемо следећи

РЕФЕРАТ

На расписани конкурс, објављен 18. марта 2026. године, пријавила су се три кандидата: **Ненад Филиповић**, мастер теолог и докторанд Православног богословског факултета Универзитета у Београду, **Милош Дончић**, мастер теолог и докторанд Православног богословског факултета Универзитета у Београду, и **Јосиф Станковић**, доктор теологије. Кандидати Ненад Филиповић и Милош Дончић су уз пријаву приложили сву конкурсом предвиђену документацију, док кандидат Јосиф Станковић то није учинио, будући да није приложио своје научне радове. У наставку Реферата, Комисија ће о сваком кандидату изнети доступне чињенице, а затим представити и образложити своју одлуку.

А) Кандидат: Ненад Филиповић

1. Биографија

Ненад Филиповић рођен је 18. јула 1995. године у Ваљеву. Основну школу „Сестре Илић“ завршио је 2010. године са одличним успехом. Средњу богословску школу „Свети Јован Златоусти“ у Крагујевцу завршио је 2015. године, такође са одличним успехом, који је иначе остваривао током свих пет година похађања те школе. После тога, уписао је основне академске студије на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, које је успешно окончао 2022. године са просечном оценом 9,26. По завршетку основних студија, уписао је теолошке мастер академске студије на истом факултету (библијско-патристички

модул), које је завршио 2023. године са просечном оценом 9,33. За успешно одбрањени мастер рад, под насловом „Развој учења о васкрсењу мртвих у Дан 12, 2 и 2 Мак 7, 23“, награђен је 2024. године као аутор најбољег мастер рада на Православном богословском факултету Универзитета у Београду. Докторске студије уписао је 2023. године на Православном богословском факултету Универзитета у Београду и прву годину завршио са просечном оценом 10,00. Године 2024. конкурисао је на *Седми позив талентованим младим истраживачима – студентима докторских академских студија за укључивање у научноистраживачки рад у акредитованим научноистраживачким организацијама Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије*. По успешно спроведеном конкурс, изабран је у звање истраживача-приправника и запослен на Православном богословском факултету Универзитета у Београду. Течно говори енглески језик, поседује функционално знање руског језика, а тренутно учи и немачки језик. Поред савремених језика, влада и старословенским, старогрчким и јеврејским језиком.

2. Наставно-педагошки рад

Кандидат не поседује искуство у наставно-педагошком раду. Поред тога, неопходно је напоменути да је кроз свој досадашњи научноистраживачки рад у оквирима Групе за библијско богословље Православног богословског факултета значајно допринио извођењу наставе, сарађујући у припреми наставних јединица и неопходних материјала.

3. Научноистраживачки рад

Ненад Филиповић поседује звање истраживача-приправника на Православном богословском факултету Универзитета у Београду. Кандидат је аутор више научних радова:

1. „Историјско-философски контекст Четврте књиге Макавејске“. У: *Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати*. Београд: Православни богословски факултет Универзитета у Београду, 2024, 69-91. Аутор у раду показује да се писац Четврте књиге Макавејске, у својој концептуализацији самовласности побожног разума над страстима, ослања на њему савремену мисао средњег стоицизма. Насупрот раније увреженим тумачењима, која су философска становишта овог списка посматрала као резултат еклектичког приступа, аутор кроз упоредну анализу релевантних извора јасно утврђује сродност у разумевању мудрости, страсти, врлина и природе између представника раног и средњег стоицизма, попут Зенона из Китијума, Посидонија из Апамеје, и писца Четврте књиге Макавејске.
2. „Савремена читања Макавејских књига“ У: *ΖΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΖΩΝ ΘΕΟΥΜΕΝΟΝ Човјек, друштво, Црква у XXI вијеку*. Прир. Дарко Р. Ђого. Фоча: Универзитет у Источном Сарајеву Православни богословски факултет Св. Василија Острошког, 2025, 49-72. У овом раду аутор аргументовано указује на сложену и често амбивалентну историју рецепције Макавејских књига. Пружа се свеобухватан увид у два историјски доминантна модела тумачења — марцијални и мартриолошки — кроз које су ови текстови интерпретирани, уз наглашавање њихове трајне релевантности у савременим политичким и културолошким контекстима. Посебна пажња посвећена је анализи ционистичког приступа, који превасходно вреднује делатност Јуде Макавејца и његове браће у устанку против Антиоха IV Епифана, као и тумачењу блаженопочившег Епископа захумско-херцеговачког Атанасија Јевтића,

који новију историју српског народа сагледава у светлу страдања Макавејских мученика. На тај начин, рад на систематичан и аналитички утемељен начин осветљава приступе кроз које се библијски текстови реактуализују у 20. и 21. веку.

3. „Небески савет Псалма 82 у светлу Вааловог циклуса.“ *Богословље* 84 (2025): 57-72. Аутор кроз компаративну анализу Вааловог циклуса и Псалма 82 осветљава сложен процес рецепције мотива небеског савета у Псалму 82. Посебна вредност истраживања огледа се у томе што аутор показује да библијски текст не само да користи познате обрасце, већ их полемички преобликује у правцу јасног монотеистичког исказа, представљајући Господа као врховног судију. Оваквим приступом аутор доприноси разумевању односа између израиљске вере у једнога Бога и ширег културног контекста древног Блиског истока, показујући да се старозаветна теологија некада формира у динамичном дијалогу са окружењем. На тај начин, рад не само да продубљује разумевање самог псалма, већ указује на живо и делатно Божије присуство у историји изабраног народа, које преображава постојеће културне обрасце. Истраживање тиме подстиче богословско промишљање односа између Светог Писма Старог Завета и његовог историјског окружења, откривајући у том односу промисао Божији и динамику Божијег откривења.
4. „Четврта књига Макавејска — канонски статус и рецепција у словенској рукописној традицији.“ У: *ДАНИ БОГОСЛОВЉА Зборник радова са научне конференције „Дани богословља 2024“, одржане 28. септембра 2024. године на Православном богословском факултету Универзитета у Београду*. Прир. Данило Михајловић и Драган Радић. Београд: Православни богословски факултет Универзитета у Београду, 2025, 27-40 (у штампи). Аутор разматра канонски статус Четврте књиге Макавејске у светлу њене богослужбене рецепције у словенској традицији. Посебна вредност огледа се у томе што аутор показује да питање каноничности појединачних списа не може бити сведено искључиво на канонске листе као такве, већ да свој пуни смисао добија у живом искуству Цркве, пре свега у њеном богослужбеном животу. Анализом рукописне грађе, тј. месецослова, типика, минеја и житија, рад убедљиво сведочи о дубокој укорењености 4Мак у Предању Православне Цркве, указујући да њена богослужбена употреба представља снажан доказ њеног ауторитета. На тај начин, истраживање не само да доприноси решавању сложеног питања канонског статуса овог списа, већ и подстиче разумевање канона Светог Писма као производа богослужбеног живота Православне Цркве.

Поред објављених радова, кандидат је у конкурсној документацији приложио и радове који су у међувремену ушли у процес рецензирања и тиме евентуалне припреме за објављивање, али који се овде наводе само у форми наслова:

1. „Аскетска рецепција Четврте књиге Макавејске у I и II беседи *О Макавејима* Светог Јована Златоустог“, *Теолошки погледи*.
2. „Канонске листе отаца учесника Никејског сабора.“ У: *Зборник радова са научног скупа Никеја - сусрет Јерусалима и Атине*. Фоча, 10–11. јун 2025.
3. „The Ancient of Days in Orthodox Tradition: Iconographic, Exegetical and Liturgical Perspectives on Apocalyptic Imagery.“ У: *Зборник радова са научног скупа Entangled Traditions Parabiblica about the End of Times*. Букурешт, 19-20. март 2025.

4. „4 Maccabees – Authority, Use and Function within Slavic Manuscript Tradition.” У: *Зборник радова са научног скупа 36th Szeged International Biblical Conference*. Сегедин, 26-28. август 2025.

5. Стипендије

Кандидат није приложио документацију која би омогућила увид у стање по овом питању.

6. Остале активности

Ненад Филиповић је 2025. успешно завршио курс Библијског јеврејског језика I у *Polis The Jerusalem Institute of Languages and Humanities* са оценом 94/100. У приложеном конкурсном материјалу кандидата налази се и сертификат који наведено потврђује.

Кандидат је остварио учешће на следећим научним скуповима:

1. 6th EELC Digital Meeting for Emerging Scholars from Eastern Europe. Регензбург, 5. април 2024.
2. ΖΩΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ – ΖΩΟΝ ΘΕΟΥΜΕΝΟΝ. Човјек, друштво, Црква у XXI вијеку. Фоча, 16-18. јун 2024.
3. Дани богословља. Београд, 28. септембра 2024.
4. EELC International doctoral seminar. Сарајево, 24–27. октобар 2024.
5. Entangled Traditions Parabiblica about the End of Times. Букурешт, 19-20. март 2025.
6. Никеја - сусрет Јерусалима и Атине. Фоча, 10–11. јун 2025.
7. 36th Szeged International Biblical Conference. Сегедин, 26–28. август 2025.
8. 5th International Symposium on Biblical Exegesis. Темишвар, 13–15. новембар 2025.
9. Од Никеје до данас (325–2025): Трајни значај Првог васељенског сабора. Београд, 11–12. децембар.

Поред наведеног, кандидат је аутор следећих приказа:

1. „Jörg Frey, Qumran and Christian Origins.” У: *Теолошки погледи* LVI 3/23: 439-442.
2. „David A. de Silva, Fourth Maccabees and the Promotion of Jewish Philosophy: Rhetoric, Intertexture and Reception.” У *Теолошки погледи* LVII 1/24: 147-150.
3. „Књига пророка Данила: Упоредни превод старије грчке и Теодотионове верзије са уводним напоменама.“ *Православље* 1981, 1.3.2025: 41-42.

Кандидат је један од извршних сарадника на пројекту Патријаршијског управног одбора Српске Православне Цркве „Траговима Светог апостола Павла. Видео презентација: Путовање апостола Павла на тлу Европе“, одобреног од стране Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама Владе Републике Србије. Његова ангажованост обухвата асистенцију у монтажи електронског материјала, пре свега видео-презентација. У истом својству, кандидат је учествовао и у реализацији пројекта Патријаршијског управног одбора Српске Православне Цркве „Схватање Цркве у Новом Завету: новозаветна еклисиологија – израда електронског материјала“, такође одобреног од стране Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама Владе Републике Србије. Његов допринос односи се на техничку подршку у припреми и монтажи видео-презентација.

Осим наведеног, кандидат је ангажован као учесник на пројекту каталогизације библиотечког фонда Библијског института Православног богословског факултета Универзитета у Београду, а годинама уназад води сајт и налоге на друштвеним мрежама Библијског института. Од времена основних студија, кандидат је активно учествовао у одржавању електронске опреме и другим активностима Библијског института. Такође је учествовао у организацији научних скупова на Православном богословском факултету, при чему је његов ангажман обухватао преводилачке, техничке и организационе активности.

Поред наведеног, Ненад Филиповић је током основних, мастер и докторских студија ангажован у превођењу излагања гостујућих предавача из иностранства и приређивању односно објављивању текстова њихових предавања на веб-сајту Библијског института.

Б) Кандидат: Милош Дончић

1. Биографија

Милош (Горана) Дончић рођен је 8. августа 1995. године у Панчеву. Одрастао је у Плочици (Ковин), где је завршио основну школу. Средњу медицинску школу завршио је у Панчеву. Академске 2014/15. уписао је основне студије на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, које је завршио 2018. године, са просечном оценом 9,14. По завршетку основних студија, уписао је мастер студије на истом факултету (библијско-патристички модул). Мастер студије је окончао са просечном оценом 9,56. Завршни рад на мастер студијама, који је на тему „Апокалипса у америчкој кинематографији“ писан под руководством проф. др Владана Таталовића, одбранио је са највишом оценом. Докторске студије на истом факултету уписао је 2024. године, предложивши, у оквиру конкурса, да се назив докторске дисертације креће у оквирима развоја постхалкидонске христологије. Из тог разлога, његово примарно поље истраживања у оквирима докторских студија чини систематска теологија, али такође подразумева и истраживања у областима филологије, старозаветне теологије и историје, патрологије и лингвистике. Дана 25. јула 2020. године, Архиепископ вршачки и Митрополит банатски Г. Никанор (Богуновић) рукоположио је кандидата у чин ђакона, а дан касније у чин презвитера. Ожењен је и отац двојице синова. Течно говори енглески језик, а служи се руским, италијанским, немачким, латинским и старогрчким језиком. Зарад истраживања на докторским студијама и оспособљавања за рад на изворима, кандидат наводи да активно изучава јеврејски и сиријски језик.

2. Наставно-педагошки рад

Од 2019. године, кандидат је активно радио у извођењу наставе православног катихизиса у више основних и средњих школа у административном округу Јужног Баната. О запаженим резултатима његовог рада говоре доступни извештаји школских е-дневника, указујући на пораст опредељивања ученика за верску наставу (и то за 50%) у оним годинама када је кандидат предавао.

3. Научноистраживачки рад

У приложеној конкурсној документацији кандидат је доставио приказ књиге *Апостоли субвезивене наде. Црква и сведочанство, дело, изненађење*, аутора Танасиса Н.

Папатаnasiуа, објављен у *Богословљу* 77/1 (2018): 175-176. Осим наведеног приказа, из приложене конкурсне документације није могуће уочити неке друге резултате на пољу научноистраживачког рада кандидата.

4. Стипендије

На основу приложене конкурсне документације није могуће закључити да је кандидат током школовања остварио право на неку од стипендија.

5. Остале активности

Кандидат је у приложеној биографији навео да у циљу коришћења патристичких и светописамских извора на семитским језицима активно изучава јеврејски и сиријски језик. Међутим, у приложеном конкурсном материјалу није могуће уочити документ који би потврдио резултате рада на том пољу (уверење, диплому или сертификат).

В) Кандидат: Јосиф Станковић

1. Биографија

Јосиф Станковић рођен је 18. јуна 1984. године у Карансебешу, у Румунији. Основну школу завршио је 1999. године при Српској теоретској гимназији „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару. Године 2004. завршио је средњу школу „Кармен Силва“ у Темишвару — Одељење за Пастирску православну теологију. Године 2008. дипломирао је на Одељењу за Пастирску православну теологију на Факултету књижевности, историје и теологије при Западном Универзитету у Темишвару. Паралелно с тим, дипломирао је 2008. године на Одељењу за класичну филологију (грчки и латински језик) на истом факултету. Кандидат је 2010. године успешно завршио Улпан — курсеве савременог јеврејског језика на Хебрејском универзитету у Јерусалиму. У наставку, 2011. године, дипломирао је на фрањевачком библијском институту (*Studium Biblicum Franciscanum*) у Јерусалиму (Факултет библијских и археолошких наука Универзитета Антонијанум у Риму). Кандидат је 2015. године успешно завршио и докторске студије на Православном богословском факултету „Андреј Шагуна“ при Универзитету „Луцијан Блага“ у Сибињу. Звање доктора из области теологије стекао је одбраном тезе под насловом „Породица у светлу Књиге Постања. Одгој и образовање младе генерације. Одговор на изазове савременог света“ (648 страница, у штампи), израђену под менторским руководством протојереја др Думитру Абрудана, универзитетског професора. Говори и пише на српском, румунском, енглеском и италијанском; служи се ивритом, немачким и старим језицима — хебрејским, грчким и латинским.

2. Наставно-педагошки рад

Кандидат је у периоду од 2004. до 2006. био ангажован као катихета у Српској средњој школи „Доситеј Обрадовић“ у Темишвару. Од 2012. године обављао је дужност инспектора за верско образовање на српском језику у оквиру Српске православне епархије темишварске. Од 2017. године кандидат је био ангажован као сарадник на Факултету књижевности, историје, философије и теологије Западног универзитета у Темишвару, где је изводио курсеве и семинаре из библијске археологије, Старог Завета, црквенословенског

језика и историје религија, као и на Православном богословском факултету „Св. Андреј Шагуна“ у Сибињу, где учествује у настави јеврејског језика. У сарадњи са новозаветником и доцентом Јоаном Михоком, кандидат од 2020. године учествује у организацији научног скупа под називом „Међународни симпозијум библијске егзегезе – Темишвар“ (*The International Symposium on Biblical Exegesis – Timișoara*). Од 2025. године кандидат је сарадник Православног богословског факултета „Св. Андреј Шагуна“ Универзитета „Луцијан Блага“ у Сибињу, на курсевима и семинарима из јеврејског језика.

3. Научноистраживачки рад

У приложеном конкурсном материјалу кандидата налазе се наслови његових публикација које у наставку наводимо, за које, међутим, кандидат није приложио штампане примерке, те Комисија није имала увид у њихов садржај.

Радови објављени у индексираним часописима (ISI/BDI) су следећи:

1. „Ко је била Лотова жена?: тумачење Постања 19,26“, *Богословље* (2026), у процесу рецензирања и евентуалног објављивања;
2. „Jacob and the Twelve Tribes in Sirach 44:23: Blessing, Inheritance, and the Priesthood in Israel's Identity,” *Revista Teologică / Theological Review* 107.2 (2025): 27–43.
3. „The Teachings of Tobit to his son Tobias,” *Romanian Orthodox Old Testament Studies* 11.1 (2024): 135–155.
4. „The Memory of Patriarch Abraham in the Book of Judith,” *Romanian Orthodox Old Testament Studies* 8.2 (2022): 47–57.
5. „Matriarha Rahela în literatura rabinică”, în *Analele Universității de Vest din Timișoara: seria Teologie* 25 (Timișoara: Editura Universității de Vest, 2019): 28–40.
6. „«Ацестау сунт генератииле...»: Formula toledot și structura literară a Cărții Facerii”, în *Analele Universității de Vest din Timișoara: seria Teologie* 24 (Timișoara: Editura Universității de Vest, 2018): 21–29.

Радови објављени у неиндексираним часописима:

1. Псалам 103./104.: Химна Богу створитељу и благом дароватељу“, *Гласник: Црквени часопис Српске православне Епархије темишварске* 62 (2022): 9–25.
2. „Миомирисно уље и освежавајућа роса: »Како је лепо и дивно када сва браћа живе заједно!« (Пс 133,1)“, *Гласник: Црквени часопис Српске православне Епархије темишварске* 60 (2020): 103–110.
3. „Успомена на Патријарха Авраама у Књизи о Јудити“, *Гласник: Црквени часопис Српске православне Епархије темишварске* 59 (2019): 19–32.
4. „Асинета у Књизи Постања и послебиблијској књижевности и уметности“, *Гласник: Црквени часопис Српске православне Епархије темишварске* 54 (2014): 17–39.
5. „Viața de familie și valorile ei în Cartea lui Tobit (I)”, *Altarul Banatului XXIII(LXII)*.4-6 (2012): 24–50.
6. „Viața de familie și valorile ei în Cartea lui Tobit (II)”, *Altarul Banatului XXIII(LXII)*.7-9 (2012): 80–96.
7. „Familia în lumina referatului biblic despre Creație (I)”, *Altarul Banatului XXI(LX)*.7-9 (2010): 116–133.
8. „Familia în lumina referatului biblic despre Creație (II)”, *Altarul Banatului XXI(LX)*.10-12 (2010): 84–113.

Радови објављени у зборницима:

1. „Învățăturile lui Tobit către fiul său Tobie”, în *Neagoe Basarab: model de semănare a Scripturii*, ed. Pr. Ioan Chirilă și Diac. Stelian Pașca-Tușa (Cluj: Presa Universitară Clujeană, 2024): 81–98.
2. „„Nu puteau să-i vorbească în pace»: Facere 37,2-11 în literatura creștină primară”, în *Fides quae per caritatem operatur: Studii biblice*, ed. Pr. Ioan Mihoc și Pr. Iosif Stancovici (Iași: Doxologia, 2023): 397–412.
3. „Memoria Patriarhului Avraam în Cartea Iuditei”, în *שְׁמוֹתַי וְהַיְהוּדִים: Studii biblice in honorem Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă*, ed. Diac. lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa și Bogdan Șoptorean (Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujană, 2023): 413–423.
4. „„Ridică-te, ia Pruncul și pe mama Lui...»: o incursiune exegetică în capitolul 2 din Evanghelia după Matei”, în *Maica Domnului, ocrotitoarea creștinilor: Lucrările Simpozionului Internațional de Teologie. Mănăstirea Timișeni – 4 noiembrie 2019*, ed. conf. univ. dr. Remus Feraru (Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujană, 2020): 355–376.
5. „Memoria patriarhului Avraam în lumina scrierilor veterotestamentare”, în *volumul 1993–2018: Un sfert de veac de învățământ teologic ortodox superior la Timișoara. Părintele conf. dr. Nicolae Morar: patru decenii de activitate și 65 de ani de viață*, ed. Pr. lect. dr. Adrian Covan și Pr. lect. asoc. dr. Marius Florescu (Timișoara: Editura Astra Museum și Editura Partoș, 2018): 298–305.
6. „Iosif în casa lui Putifar: Paradigmă a mărturisitorilor și a martirilor credinței în Dumnezeu cel adevărat și unic”, în *Martiri și mărturisitori ai dreptei credințe în anii regimului comunist*, ed. Pr. dr. Ionel Popescu, Pr. Zaharia Pereș și Pr. dr. Marius Florescu (Timișoara: Editura Partoș și Editura Universității de Vest, 2018): 246–259.
7. „Asineta în Cartea Facerii, literatura postbiblică și arta sacră”, în *Sfinți și sfințenie în iconografia ortodoxă*, ed. lect. dr. Daniel Lemeni (Sibiu: Astra Museum, 2017): 363–375.

Уредничка делатност – зборници радова:

1. *Fides quae per caritatem operatur: Studii biblice*, ed. Pr. Ioan Mihoc și Pr. Iosif Stancovici (Iași: Doxologia, 2023), 495 стр.
2. *Revista Teologică / Theological Review* 107.2 (2025), ed. Rev. Dr. Iosif Stancovici and Rev. Dr. Constantin Oancea (Sibiu: Andreiana, 2025), 124 стр. (editorial: „Continuity and Covenant: Scripture, Liturgy, and Theology from an Orthodox Perspective,” 5–7).

4. Стипендије

Кандидат није приложио документацију која би пружила увид у стање по овом питању.

5. Остале активности

Кандидат је у периоду 2012–2021. служио као ђакон храма Преноса моштију Светог Николаја у Темишвару (Мехала). У периоду од 2012. до 2015. обављао је дужности архивисте, библиотекара и кустоса музеја при владичанском двору Епархије темишварске, а од 2021. године кандидат је парох храма Светог Николаја у Малом Бечкереку.

МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Пре свега, Комисија констатује да се два од три пријављена кандидата тренутно налазе у статусу **студената докторских студија**, док трећи кандидат већ поседује звање **доктора наука**. Подсећамо да је један од услова прописаних конкурсом да кандидат који се бира у звање асистента мора бити **студент докторских студија** теологије (VII/1 степен), са просечном оценом најмање 8,00 на претходним нивоима студија. Овај услов одређен је у складу са наставним потребама и планираним развојем Катедре за Свето Писмо Старог Завета, који не подразумева ангажовање асистента са већ стеченим звањем доктора наука. Међутим, наставне потребе и будући планови рада Катедре нису једини критеријум који утиче на избор кандидата. Наиме, инсистирањем на кандидату који се налази на докторским студијама, конкурс је усмерен ка подршци младим истраживачима и развоју њиховог научног потенцијала, чији се резултати већ могу препознати у раној фази научног рада. Истовремено, такав кандидат има могућност да своја истраживања током докторских студија усмери и усклади са научноистраживачким приоритетима Катедре, на којој ће се даље академски и стручно развијати. Из наведеног произлази да је у конкурс нагласак стављен на дугорочни допринос кандидата и његово будуће академско профилисање, а не искључиво на тренутна научна постигнућа. Сходно томе, упоредна анализа конкурсне документације биће спроведена без привилеговања кандидата са већ стеченим звањем доктора наука у односу на кандидате који се налазе у фази израде докторске дисертације.

Упоредна анализа конкурсне документације омогућила је Комисији целовит увид у научноистраживачке, стручне и интелектуалне потенцијале пријављених кандидата. На основу разматрања приложене грађе, Комисија је сагледала не само њихове досадашње резултате и академска постигнућа, већ и степен методолошке оспособљености, развијеност критичког мишљења и спремност за даљи научни рад. Сам чин пријављивања на конкурс сведочи о израженој мотивацији сва три кандидата за професионално усавршавање и научну афирмацију, као и о њиховој посвећености научноистраживачком раду. Истовремено, квалитет и садржај достављене документације указују на њихову способност да самостално, одговорно и аналитички приступају научним изазовима, те да својим радом допринесу даљем развоју и унапређењу области којој су посвећени.

Конкретније, вредновањем рада кандидата **Милоша Дончића**, Комисија је, полазећи од резултата остварених на основним и мастер академским студијама, који се огледају у наведеним просечним оценама, констатовала постојање извесног иницијалног потенцијала за научно-педагошко ангажовање. Међутим, из приложене конкурсне документације, осим једног наведеног приказа, није могуће уочити друге релевантне резултате у области научно-истраживачког рада. Тај приказ кандидат је објавио по окончању основних студија 2018. године, након чега није забележена даља научно-истраживачка активност. Увидом у достављену библиографију уочава се потпуно одсуство оригиналних, ауторских научних радова, што указује на недостатак континуитета у научно-истраживачком ангажовању. Додатно, полазећи од радног наслова докторске дисертације кандидата (Развој постхалкидонске христологије), може се закључити да се његова истраживачка усмереност не креће примарно у оквирима библистике, са тежиштем на проучавању Светог Писма Старог Завета, већ пре припада домену систематске теологије.

Вредновањем рада кандидата **Јосифа Станковића**, Комисија је, полазећи од наслова радова наведених у приложеној библиографији, уочила да се тежиште његових истраживања налази у области Светог Писма Старог Завета, са посебним усмерењем на прве књиге Петокњижја. На то упућује и наслов његове докторске дисертације „Породица у светлу књиге Постања. Одгој и образовање младе генерације“, коју је кандидат одбранио 2015. године. Када је пак реч о радовима које је кандидат навео у конкурсној документацији, Комисија није била у могућности да изврши увид у њихов садржај, будући да наведени радови нису били приложени у штампаном облику уз конкурсну грађу.

Сагледавајући све релевантне аспекте, и имајући у виду не само испуњеност формалних услова, већ и квалитет досадашњих научних и академских активности кандидата, Комисија је, у складу са пропозицијама конкурса, донела одлуку да предложи **Ненада Филиповића** за избор у звање асистента за ужу научну област Библистика/Тежиште истраживања: Свето Писмо Старог Завета.

Разлози за одлуку да се Ненад Филиповић предложи за избор у звање асистента су следећи:

1. Научно-академска постигнућа

Ненад Филиповић налази се у раној фази академске каријере, у оквиру које је, у периоду од 2024. до 2025. године, објавио више научних радова, који сведоче о изразитом истраживачком потенцијалу у области Старог Завета. У тим радовима кандидат показује способност за интердисциплинарни приступ Четвртој књизи Макавејској, сагледавајући овај спис како из перспективе историјско-критичке анализе, тако и кроз призму светоотачке и богослужбене рецепције. На тај начин профилише се као истраживач који уме да свој научни рад усмери ка темама које су истовремено релевантне у оквирима савремених научних токова и усклађене са истраживачким приоритетима институције. Посебан допринос његових истраживања огледа се у проучавању рецепције Светог Писма, која у савременој библистици представља једно од најзначајнијих и најперспективнијих поља. У том контексту, истраживања богослужбене рецепције Четврте књиге Макавејске, као и анализа иконографске рецепције старозаветних текстова — попут Књиге пророка Данила — указују на способност кандидата да повезује библијски текст са његовом живом употребом у предању Цркве, чиме остварује запажен научни допринос.

Кандидат такође показује висок степен методолошке оспособљености у примени историјско-критичке методе, нарочито у проучавању старозаветних апокрифа. То је видљиво у анализи историјско-филозофског контекста Четврте књиге Макавејске и њеном упоредном разматрању са делима античких аутора, као што су Аетије, Диоген Лаертије и Јован Стобијски. Истовремено, показује и добро познавање старооријенталне књижевности, што потврђује кроз компаративну анализу Вааловог циклуса и 82. псалма, доприносећи продубљеном разумевању историјског и религијског контекста библијског текста.

У оквиру својих научно-академских активности, кандидат се истакао активним учешћем на научним скуповима, што представља важан показатељ његове истраживачке ангажованости и академске зрелости. Овакво учешће омогућава не само представљање сопствених резултата, већ и укључивање у савремене научне токове, успостављање стручних контаката и размену идеја са релевантним истраживачима.

Посебно треба нагласити да кандидат поседује солидно познавање старословенског и српскословенског језика, као и развијене компетенције у области ћирилске палеографије, што представља значајан научни потенцијал за проучавање словенске рукописне традиције. Његова способност рада са рукописном грађом — која обухвата читање различитих типова писма, прецизну транскрипцију и поуздану текстолошку анализу — сведочи о високом степену филолошке обучености и аналитичке прецизности. Нарочито се издваја квалитет његових анализа рукописних месецослова, минеја и типика, у којима кандидат показује способност да интегрално сагледа богослужбене, текстолошке, историјске и теолошке аспекте ових извора. У тим истраживањима он не приступа рукописима искључиво као носиоцима текста, већ као сложеним сведочанствима богослужбене праксе, историјских околности и предања Цркве. При томе показује осетљивост за варијантност рукописне традиције и способност да уочене разлике тумачи у ширем контексту развоја богослужбеног предања. Користећи се компаративним методом, кандидат доводи у везу рукописне изворе са штампаним издањима и релевантном научном литературом, пружајући поуздану анализу богослужбене употребе старозаветног текста. Његов приступ се одликује систематичношћу, методолошком утемељеношћу и пажљивим односом према Предању Цркве, што је од посебног значаја у области библистичких, палеографских и литургичких истраживања.

Све наведене компетенције омогућавају кандидату не само самосталан рад са изворном грађом, већ и укључивање у сложеније научне пројекте који подразумевају израду критичких издања, проучавање рецепције и анализу богослужбене праксе. Сходно томе, његов научни профил показује јасну усмереност ка даљем продубљивању истраживања у области библистике, палеографије и литургике, што га чини изразито перспективним кандидатом за даљи научни развој.

2. Посвећеност и радна етика

Ненад Филиповић је, како током основних и последипломских студија, тако и у оквиру ангажмана у звању истраживача-приправника на Православном богословском факултету у Београду, показао изразиту посвећеност сопственом академском развоју и свеукупном животу институције. У континуитету га карактерише висок степен одговорности, поузданости, радне етике и професионалне савесности.

Његово учешће у реализацији пројеката Патријаршијског управног одбора Српске Православне Цркве, одобрених од стране Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама Владе Републике Србије, сведочи о спремности да своја знања и вештине стави у службу ширих црквених и научних циљева. Посебно се издваја његов дугогодишњи ангажман на пројекту каталогизације библиотечког фонда Библијског института, као и континуирано одржавање званичног сајта и налога на друштвеним мрежама, што указује на истрајност, систематичност и висок ниво професионалне одговорности. Још од периода основних студија кандидат активно учествује у техничкој подршци наставним и ваннаставним активностима (од одржавања електронске опреме и набавке потрошног материјала до учешћа у организацији бројних догађаја). Посебно треба нагласити његов волонтерски ангажман у организацији научних скупова, где је, поред техничке подршке и руковања аудио-визуелном опремом, доприносио и преводилачким активностима. У том погледу, кандидат се показао као поуздан сарадник у комуникацији са гостујућим предавачима из иностранства, као и у припреми и објављивању извештаја о њиховим излагањима.

Све наведено указује на кандидата као на изузетно вредног и поузданог сарадника, чији рад одликују континуирана ангажованост, предузимљивост и спремност да допринесе развоју наставних, научних и организационих активности Факултета.

3. Потенцијал за даљи развој

Кандидат испољава изразит потенцијал за даљи академски и научно-истраживачки развој, што потврђује његов континуиран и систематичан рад на сопственом усавршавању. Ова димензија његовог ангажмана нарочито се огледа у истрајном изучавању релевантних језика — пре свега библијског јеврејског, класичног грчког и старословенског — који представљају неопходан предуслов за продубљено и методолошки утемељено проучавање старозаветних текстова и њихове рецепције. Улажући значајан труд у савладавање класичних и савремених језика, кандидат проширује своје истраживачке могућности и обезбеђује непосредан приступ изворима и релевантној научној литератури. Његова посвећеност личном академском развоју огледа се и у континуираном праћењу савремених научних токова, као и у настојању да усваја и примењује различите методолошке приступе у тумачењу библијских текстова. Истовремено, кандидат показује изражену спремност за интердисциплинарно усавршавање, повезујући библистику са сродним областима као што су историја, филологија и философија. Посебно се издваја његова способност да стечена знања активно примењује у истраживачком контексту, као и отвореност за сарадњу и даље усавршавање кроз учешће у научним скуповима, радионицама и пројектима.

Све наведено указује на кандидата као на истраживача који не само да поседује чврсту академску основу, већ и јасно изражену свест о значају непрестаног академског развоја, што га чини изразито перспективним за даљи научни и наставни рад.

4. Укљученост у академски живот институције

Континуирано присуство кандидата у академском животу Православног богословског факултета Универзитета у Београду представља поуздан показатељ његове посвећености, одговорности и дубоке укорењености у институционални и научни контекст. Током читавог периода школовања и истраживачког ангажмана, кандидат је активно учествовао у различитим видовима академског живота, од ваннаставних активности и организације научних скупова до подршке у реализацији научно-истраживачких пројеката. Његово присуство не исцрпљује се у формалном учешћу, већ се одликује континуираном активношћу, предусретљивошћу и спремношћу да преузме одговорност у различитим сегментима рада Факултета. Посебно се издвајају његова доступност, поузданост и спремност да сопственим знањем и ангажовањем допринесе одржавању и унапређењу наставних, ваннаставних и научних активности. Такав континуитет ангажовања омогућио је кандидату да стекне продубљено разумевање потреба институције и динамике академског окружења, као и да изгради квалитетне односе сарадње са наставницима, сарадницима и студентима. Сходно томе, кандидат се профилише као поуздан и интегрисан члан академске заједнице, чији даљи ангажман представља значајан ресурс за развој и унапређење рада Факултета.

5. Усклађеност са условима конкурса

Ненад Филиповић испуњава све законом и конкурсом прописане услове за избор у звање асистента, укључујући и академске квалификације и постигнуте резултате.

Значај донесене одлуке:

1. Унапређење академског и истраживачког капацитета

На основу досадашњих научних постигнућа и показаног истраживачког потенцијала, може се закључити да избор Ненада Филиповића у звање асистента може значајно допринети оснаживању академског и истраживачког капацитета институције. Његова способност да интегрише различите методолошке приступе, као и компетенције у раду са изворном грађом, указују на могућност даљег развоја у правцу истраживања на наведеним пољима, чиме се унапређује научни потенцијал Православног богословског факултета.

2. Унапређење курикулума у библистичким студијама

Кандидатова интердисциплинарна усмереност и познавање релевантних језика и извора отварају простор за обогаћивање наставних садржаја у области библистике. Његов научни профил омогућава увођење савремених приступа у тумачењу Светог Писма, посебно у домену богослужбене рецепције, чиме се наставни процес усклађује са актуелним и релевантним научним токовима и подиже квалитет наставе.

3. Посвећеност значају Предања Православне Цркве

Кроз истраживања која обухватају светоотачку, богослужбену и иконографску рецепцију библијских текстова, кандидат показује јасну укорјењеност у Предању Православне Цркве. Овај аспект његовог рада омогућава органско повезивање научног приступа са живим искуством Цркве, што представља једну од кључних вредности теолошког образовања на Факултету.

4. Дугорочни доприноси теолошком образовању

Непрестано усавршавање, ширина научних интересовања и спремност за педагошки рад указују на то да кандидат има потенцијал да дугорочно допринесе развоју теолошког образовања. Његова способност да сложене научне увиде пренесе у наставни контекст представља значајан ресурс за образовање будућих генерација студената.

5. Доприноси раду факултета

Кандидатово активно и добровољно учешће у различитим аспектима академског живота факултета, указује на висок степен интегрисаности у академски живот институције. Такав ангажман доприноси унапређењу рада факултета и представља ресурс за његов даљи развој.

6. Усклађеност са академском мисијом факултета

Свеобухватни научни, наставни и институционални ангажман кандидата сведочи о високом степену усклађености са академском мисијом Православног богословског факултета Универзитета у Београду. Његов рад одликује органско повезивање научно-истраживачког приступа са богословским предањем Цркве, уз истовремено праћење и активно укључивање у савремене научне токове. На тај начин кандидат доприноси очувању и развоју идентитета факултета као институције која негује синтезу научне акривије и Предања Цркве, одговарајући његовим образовним и истраживачким циљевима.

На основу увида у приложену документацију утврђује се да кандидат испуњава све законом прописане услове, као и релевантне универзитетске и факултетске критеријуме. Полазећи од изнетих чињеница, Комисија закључује да су испуњени сви неопходни предуслови за избор у звање асистента за ужу научну област Библистика, са тежиштем истраживања на Светом Писму Старог Завета, на Православном богословском факултету Универзитета у Београду.

Имајући у виду наведено, Комисија се са пуним поверењем и дужним поштовањем обраћа Изборном већу Православног богословског факултета Универзитета у Београду са предлогом да донесе одлуку о избору **Ненада Филиповића** у звање асистента за ужу научну област **Библистика**, са тежиштем истраживања: **Свето Писмо Старог Завета**, у радни однос са пуним радним временом на овом факултету.

У Београду,

23. априла 2026. године

Чланови комисије:

др Предраг Драгутиновић,
редовни професор Православног богословског факултета
Универзитета у Београду

др Владан Таталовић,
редовни професор Православног богословског факултета
Универзитета у Београду

др Данило Михајловић,
доцент Православног богословског факултета
Универзитета у Београду